

Arkæologisk udgravning Beretning

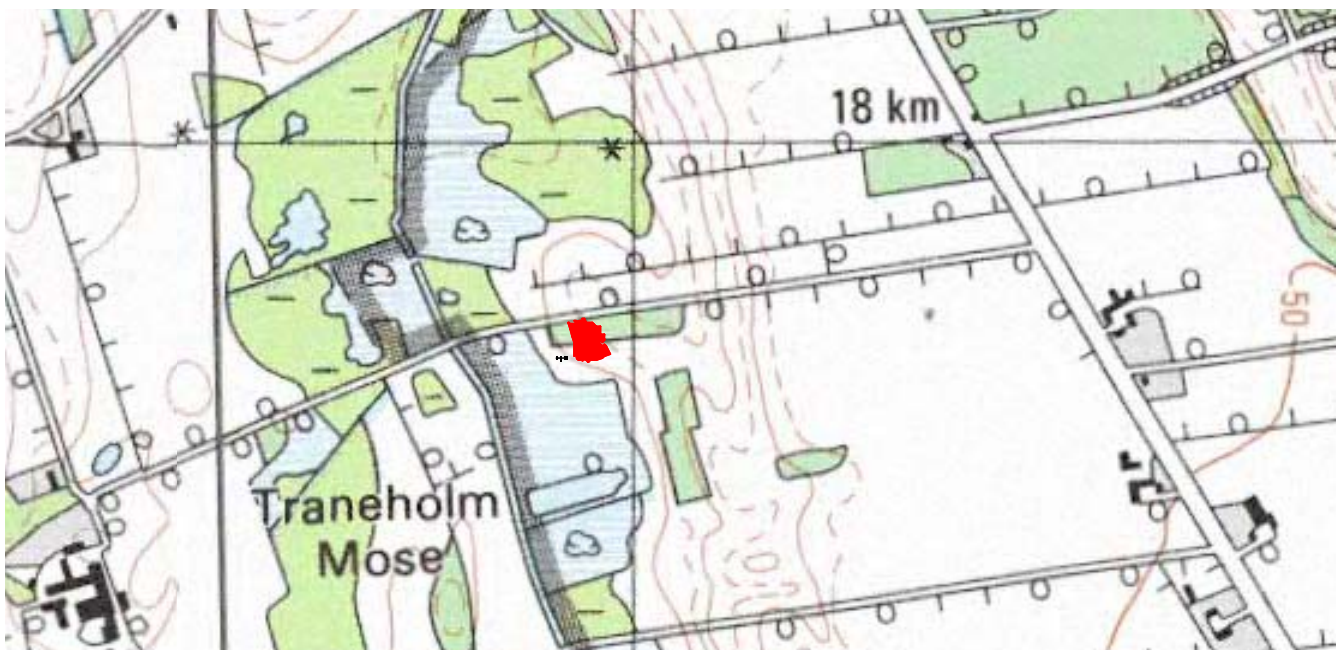

HOM2308 Råstofudvinding Gantrup, Etape 2

Tidl. Skanderborg Amt, Tyrsting Herred, Voerladegård Sogn, matrikelnr.: 5c

Sted-SBnr.: 160411 -

KUAS: 2008-7.24.02/HOM-0063

Udgravning af aktivitetsområde på holm syd for langhus fra bronzealderens per. II-III forud for råstofudvinding. Aktiviteterne gav sig til udtryk gennem flere spredte stolpebuller og gruber. Gruberne og stolpebullerne lå koncentreret sydligst på holmen. Udgravningen i sig selv resulterede ikke i fremkomsten af materiale, der kunne datere aktiviteterne. Det formodes at området kan relateres til den nordligere beliggende bebyggelse.

Susanne Ritz Nicolaisen

UNDERSØGELSENS FORHISTORIE	3
ADMINISTRATIVE DATA	3
TOPOGRAFI	4
MÅLESYSTEM.....	5
UDGRAVNINGSMETODE.....	6
UNDERSØGELSENS RESULTATER.....	6
FREMTIDIGT ARBEJDE PÅ STEDET.....	7
ANLÆGSLISTE	7
ANLÆGSBESKRIVELSE	10
FUNDLISTE.....	17
TEGNINGSLISTE.....	18
FOTOLISTE.....	18

Undersøgelsens forhistorie

Udgravning forud for råstofudvinding. Den arkæologiske undersøgelse er foretaget på grundlag af konstateringen af regulære stolpehuller og gruber ved forundersøgelsen samt områdets topografiske sammenhæng med HOM 2221, lokalitet 1, hvorpå der ved forundersøgelsen er set regulære spor efter en hustomt fra bronzealderen. Desuden kan der henvises til, at der i nærheden er udgravet en overpløjet gravhøj sb. 66 (HOM 2308, Råstofudvinding Gantrup,160411-66).

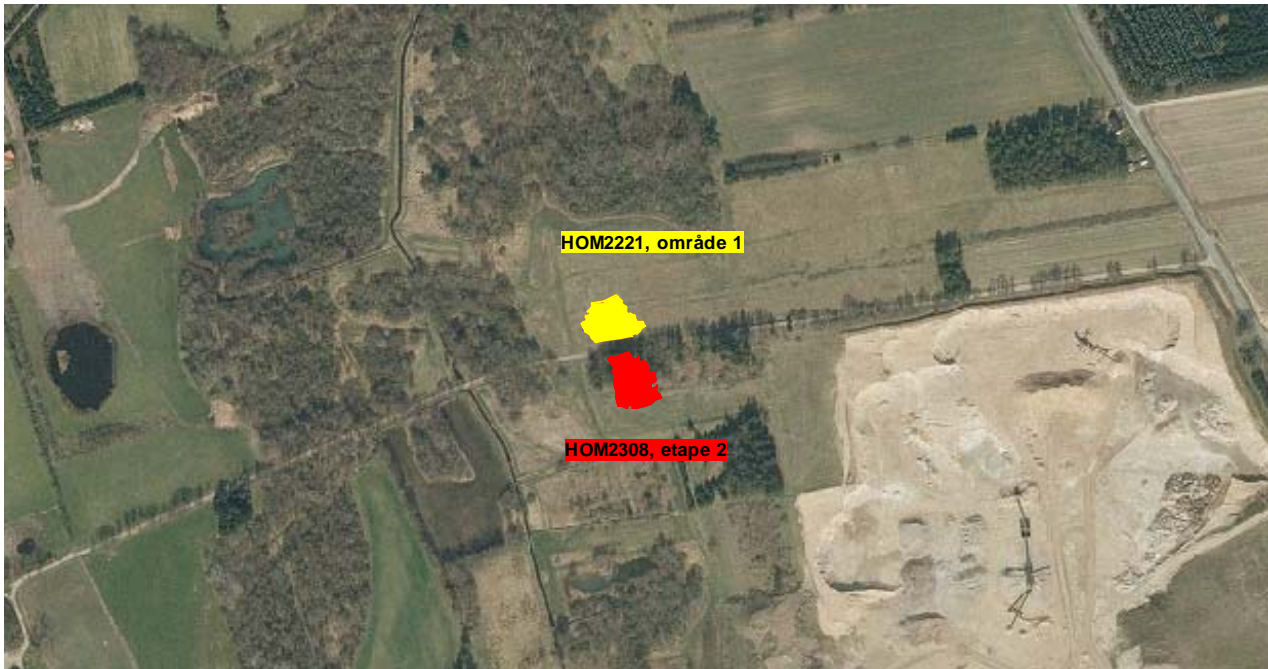
Administrative data

I henhold til udgravningens størrelse sammenholdt med udgifterne forbundet med råstofudvindingen er der fra KUAS ydet et tilskud på 85.433,50 Kr. svarende til de samlede udgifter for udgravningen. Udgravningen er godkendt d. 22/7 2009 af KUAS og efterfølgende er vilkårene accepteret af Nanna Swane Lund for NCC Roads A/S Råstoffer.

Fund og originaldokumentation opbevares efter endt undersøgelse på Horsens Museum.

Udgravningen fandt sted i perioden 9. - 22. oktober 2009 sideløbende med undersøgelserne på HOM 2221 Ryvej 64, lokalitet 1, beliggende på den nordlige side af holmen. I udgravningen deltog maskinfører Richard Kamp fra OM entreprenørforretning A/S, Lund, cand. mag. Janne Kosior og

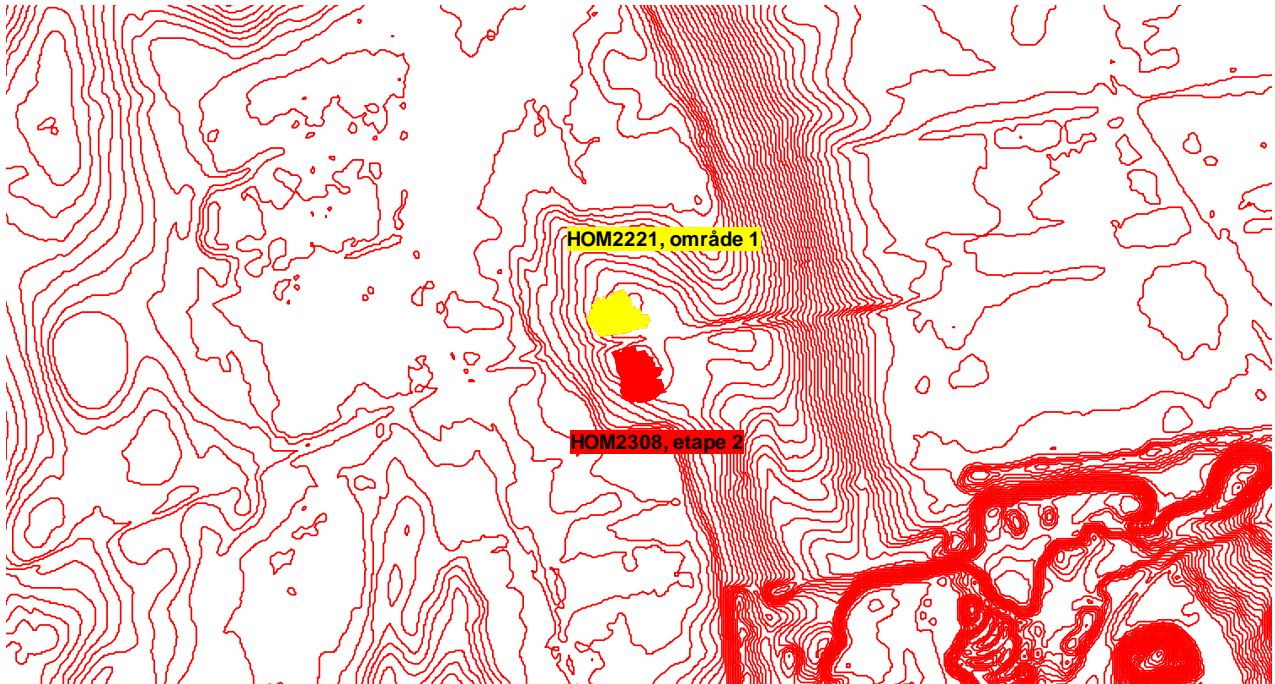
cand. mag. Susanne Ritz Nicolaisen, der var daglig leder. Museumsinspektør Anders H. Nielsen, Horsens Museum, var ansvarlig leder af udgravningerne. Undersøgelsen blev gennemført under fine iagttagelsesforhold.

Topografi

Det udgravede område er beliggende på en del af matr. nr. 5c, Gantrup By, Voerladegård sogn, Tyrsting Herred, gl. Skanderborg Amt. Der er undersøgt 1300 m², svarende til de sydlige dele af en nordvest-sydøst orienteret holm over Traneholm Mose og Dødeåen. I forbindelse med afømningen af den overliggende muld skulle fjernes en del stød, navnlig i områdets nordlige del. Optagningen af stødene blev forsøgt mest muligt skånsomt, men flere af træerne havde godt fat i undergrunden. Det bevirkede at ret store mængder undergrund blev væltet op under optagningen.

Undergrunden bestod af fint til lidt grovere sand med spredte småsten. Imidlertid havde beplantningen mod nord i højere grad end antaget forstyrret den underliggende undergrund, ligesom regulære felter med mindre sten (op til ca. 5x5 cm diameter) her påvirkede iagttagelsesforholdene i negativ retning.

Ovenfor højdekurver med de 2 udgravningsfelter på holmen markeret.

Udsigt ud over Traneholm Mose fra vestsiden af udgravningsfeltet.

Målesystem

Der blev ikke opstillet et lokalt målesystem, da al opmåling er foretaget med GPS, system 34 Jylland/Fyn i DVR 90. De tilladte usikkerheder er 2 cm horisontalt og 3 cm vertikalt.

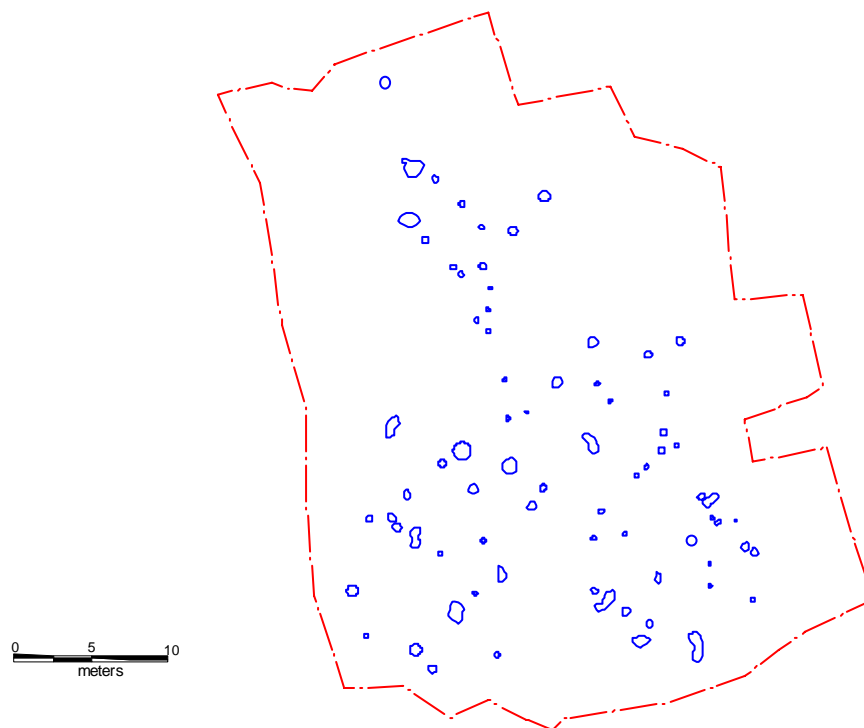
Udgravningsmetode

Ved afrømningen af mulden blev der anvendt en gravemaskine på larvefodder monteret med 2 meter bred planerskovl. Det var forbundet med et vist besvær at ramme det rigtige niveau for udgravnings flade. Vi var bange for at gå for dybt, og derved komme til at bortgrave fortidsminder. Det medførte en del fladeskovling efterfølgende. Alle fremkomne fyldskifter er herefter nummereret. Følgende A-numre er anvendt på udgravningen: A200, A201, A202, A203, A204, A206, A207, A208, A209, A210, A211, A212, A213, A214, A 215, A216, A218, A219, A 220, A221, A222, A 223, A224, A225, A226, A227, A228, A229, A230, A231, A232, A234, A235, A235, A236, A237, A238, A 239, A240, A 241, A 242, A243, A244, A 245, A 247, A 248, A49, A250, A251, A 252, A253, A254, A 255, A256, A257, A376, A126, A127, A129, A130, A131, A132, A133, A134, A136, A137, A138, A139, A140, A141, A142, A144, A145, A146, A246. Alle anlæg fra forundersøgelsen har bibeholdt deres oprindelige nummer fra 100 - 199, idet der ikke har været tildækket mellem forundersøgelsen og udgravningen. Alle anlæg, der er fremkommet i forbindelse med udgravningen, er nummereret fra 200 og op. Efter indmåling med GPS er næste alle anlæg undersøgt med skovl og ske med henblik på at afklare deres karakter. Alle undersøgte anlæg er beskrevet efter gældende retningslinjer for Horsens Museum i målestoksforholdet 1:20. herefter er flere anlæg tømt med henblik på at fremskaffe daterende materiale. Der er optaget en enkelt jordprøve fra en grube med henblik på fremtidig analyse.

Undersøgelsens resultater

*Her ses et stolpehul fra udgravningen.
OBS: forkert HOM-sagsnummer på
fototavle.*

Her ses udgravningsfeltet opmålt i fladen.

Der fremkom ved selve udgravningen kun få regulære anlæg. Der til kommer de regulære anlæg, der blev konstateret ved forundersøgelsen. Det drejer sig om både gruber og stolpehuller. Sammenholdt giver de udtryk for aktivitet på den sydlige del af holmen. Der er sammenfald mellem det område hvori stolpehullerne og gruberne findes. Desværre er der ikke belæg for at tolke stolpehullerne som regulære spor efter huse. Området minder i sin karakter som den nordligste del af holmen - det område, der ligger nord for det der konstaterede 3-skibede langhus. Her ses der ligeledes stolpehuller og gruber uden overliggende struktur. Området mod nord er ligeledes fundtomt. Nærværende arbejdsområde bød ikke på yderligere fund til datering af aktiviteterne, men det antages, at de er samtidige med bebyggelsen mod nord.

Fremtidigt arbejde på stedet

Området anses for færdigundersøgt.

Anlægsliste

Anlæg	Hovedgruppe	Undergruppe	Datering	Fase	Tegn.	Indgår i	Består af
Kampagne: 09-10-2009							
200	Udgår		Udateret- Udateret		103		
201	Udgår		Udateret- Udateret				
202	Udgår		Udateret				
203	Udgår		Udateret				
204	Udgår		Udateret				
206	Udgår		Udateret				
207	Udgår		Udateret				
208	Udgår		Udateret- Udateret		105		
209	Grube		Oldtid- Oldtid		103		
210	Udgår		Udateret- Udateret				
211	Grube		Oldtid- Oldtid		103		
212	Udgår		Udateret				
213	Udgår		Udateret				
214	Stolpehul		Oldtid- Oldtid		105		
215	Udgår		Udateret				
216	Udgår		Udateret				
217	Udgår		Udateret- Udateret		105		
218	Udgår		Udateret		105		
219	Udgår		Udateret				
220	Udgår		Udateret				
221	Udgår		Udateret				
224	Udgår		Udateret				
225	Udgår		Udateret				
226	Udgår		Udateret				
228	Udgår		Udateret				
229	Udgår		Udateret				
230	Udgår		Udateret				
231	Udgår		Udateret				
232	Udgår		Udateret				
235	Udgår		Udateret				
236	Udgår		Udateret				
237	Stolpehul		Oldtid- Oldtid		104		
238	Udgår		Udateret				
239	Udgår		Udateret				
240	Udgår		Udateret				
241	Stolpehul		Oldtid- Oldtid		104		
242	Udgår		Udateret				
243	Grube		Oldtid- Oldtid		104		
244	Udgår		Udateret				
245	Udgår		Udateret				
246	Udgår		Udateret		104		
247	Udgår		Udateret				
248	Udgår		Udateret				
249	Udgår		Udateret				

250	Udgår		Udateret				
251	Stolpehul		Oldtid- Oldtid		105		
253	Udgår		Udateret				
254	Stolpehul		Oldtid- Oldtid		103		
255	Udgår		Udateret				
256	Grube		Oldtid- Oldtid		104		
257	Udgår		Udateret				
270	Udgår		Udateret				
376	Udgår		Udateret				

Anlægsbeskrivelse

200

Udgår, Udateret-Udateret

plantespør

Tegninger: 103

Foto:

Består:

Fund:

201

Udgår, Udateret-Udateret

plantespør

Tegninger:

Foto:

Består:

Fund:

202

Udgår, Udateret

plantespør

Tegninger:

Foto:

Består:

Fund:

203

Udgår, Udateret

plantespør

Tegninger:

Foto:

Består:

Fund:

204

Udgår, Udateret

plante-/dyrespor

Tegninger:

Foto:

Består:

Fund:

206

Udgår, Udateret

plante-/dyrespor

Tegninger:

Foto:

Består:

Fund:

207

Udgår, Udateret

plante-/dyrespor

Tegninger:

Foto:

Består:

Fund:

208

Udgår, Udateret-Udateret

gevækstspor

Tegninger: 105

Foto:

Består:

Fund:

209

Grube, Oldtid-Oldtid

Planum: Profil: Bredde: min 93 Dybde: 20 Beskrivelse: klassifikation usikker. Fyld: lyst til mellem gråbrunt, let gruset sand [skæres af A259]

Tegninger: 103

Foto:

Består:

Fund:

210

Udgår, Udateret-Udateret

gevækst

Tegninger:

Foto:

Består:

Fund:

211

Grube, Oldtid-Oldtid

Planum: uregelmæssig. Skal sandsynligvis ses i sammenhæng med A143. Disse to anlæg har med al sandsynlighed udgjort et 8-talsformet anlæg. Ved udgravningen er dette erkendt, hvorfor snittet er lagt forkert - både i forundersøgelsen og selve udgravningen Profil: rundbundet Bredde:87 Dybde: 22 Beskrivelse: Fyld: mellembunt, homogent let humøst sand. Se også ny tegning af A143. Har fyld som A211

Tegninger: 103

Foto:

Består:

Fund:

213

Udgår, Udateret

plante-/dyrespor

Tegninger:

Foto:

Består:

Fund:

214

Stolpehul, Oldtid-Oldtid

Planum: Profil: Bredde: 30 Dybde: 19 Beskrivelse: klassifikation usikker. Fyld: homogent mellembunt let gruset, let humøst sand

Tegninger: 105

Foto:

Består:

Fund:

215

Udgår, Udateret

plante-/dyrespor

Tegninger:

Foto:

Består:
Fund:

216
Udgår, Udateret
plante-/dyrespor
Tegninger:
Foto:
Består:
Fund:

217
Udgår, Udateret-Udateret
gevækstspor
Tegninger: 105
Foto:
Består:
Fund:

218
Udgår, Udateret
plante-/dyrespor
Tegninger: 105
Foto:
Består:
Fund:

219
Udgår, Udateret
plante-/dyrespor
Tegninger:
Foto:
Består:
Fund:

220
Udgår, Udateret
plante-/dyrespor
Tegninger:
Foto:
Består:
Fund:

221
Udgår, Udateret
plante-/dyrespor
Tegninger:
Foto:
Består:
Fund:

224
Udgår, Udateret
plante-/dyrespor
Tegninger:
Foto:
Består:
Fund:

225

Udgår, Udateret
rodvælder
Tegninger:
Foto:
Består:
Fund:

226

Udgår, Udateret
plante-/dyrespor
Tegninger:
Foto:
Består:
Fund:

228

Udgår, Udateret
plante-/dyrespor
Tegninger:
Foto:
Består:
Fund:

231

Udgår, Udateret
rodvælder
Tegninger:
Foto:
Består:
Fund:

232

Udgår, Udateret
plante-/dyrespor
Tegninger:
Foto:
Består:
Fund:

235

Udgår, Udateret
plante-/dyrespor
Tegninger:
Foto:
Består:
Fund:

236

Udgår, Udateret
plante-/dyrespor
Tegninger:
Foto:
Består:
Fund:

237

Stolpehul, Oldtid-Oldtid

Planum: cirkulær Profil: lige sider Bredde: 30 Dybde: min .40 Beskrivelse: Heterogent mellem gråbrunt, gruset sand iblandet mellem brungult gruset san i plamager. Undergrund: øverst gulligt let gruset sand, nederst lag af brunligt ret stenet grus, hvorfor bunden af stolpehullet ikke kunne erkendes.

Tegninger: 104

Foto: 2308/F512

Består:

Fund:

238

Udgår, Udateret

plante-/dyrespor

Tegninger:

Foto:

Består:

Fund:

239

Udgår, Udateret

plante-/dyrespor

Tegninger:

Foto:

Består:

Fund:

240

Udgår, Udateret

plante-/dyrespor

Tegninger:

Foto:

Består:

Fund:

241

Stolpehul, Oldtid-Oldtid

Planum: ovalt Profil: skrå sider, rundet bund Bredde:78 Dybde: 29 Beskrivelse: fyld: homogent mellem til mørk brun let tiltagende i farveintensitet mod anlæggets bund

Tegninger: 104

Foto: 2308/F510

Består:

Fund:

242

Udgår, Udateret

plante-/dyrespor

Tegninger:

Foto:

Består:

Fund:

243

Grube, Oldtid-Oldtid

Planum: aflang oval Profil: rundbundet Bredde: 72 Dybde: 14 Beskrivelse: fyld: homogent, mellembunt let gruset sand

Tegninger: 104

Foto:

Består:

Fund:

244

Udgår, Udateret

plante-/dyrespor
Tegninger:
Foto:
Består:
Fund:

245
Udgår, Udateret
plante-/dyrespor
Tegninger:
Foto:
Består:
Fund:

246
Udgår, Udateret
plante-/dyrespor
Tegninger: 104
Foto:
Består:
Fund:

247
Udgår, Udateret
plante-/dyrespor
Tegninger:
Foto:
Består:
Fund:

248
Udgår, Udateret
plante-/dyrespor
Tegninger:
Foto:
Består:
Fund:

249
Udgår, Udateret
plante-/dyrespor
Tegninger:
Foto:
Består:
Fund:

250
Udgår, Udateret
plante-/dyrespor
Tegninger:
Foto:
Består:
Fund:

251
Stolpehul, Oldtid-Oldtid
Planum: Profil: Bredde: Dybde: Beskrivelse: Klassifikation usikker. Indeholdt cirkulær koncentration af rådne agern.
Måske kun udtryk for dyreaktivitet.
Tegninger: 105

Foto:
Består:
Fund:

254

Stolpehul, Oldtid-Oldtid

Planum: Profil: Bredde: 38 Dybde: 19 Beskrivelse: Fyld: mellem gråbrunt homogent sand. Tydeligt afgrænset

Tegninger: 103

Foto:
Består:
Fund:

256

Grube, Oldtid-Oldtid

Planum: uregelmæssig rund Profil: rundet bund Bredde: 110 Dybde: 22 Beskrivelse: fyld: homogent, mellebrunt, let gruset sand. Meget lig A243.

Tegninger: 104

Foto:
Består:
Fund:

257

Udgår, Udateret
plante-/dyrespor

Tegninger:

Foto:
Består:
Fund:

270

Udgår, Udateret
plante-/dyrespor

Tegninger:

Foto:
Består:
Fund:

376

Udgår, Udateret
plante-/dyrespor

Tegninger:

Foto:
Består:
Fund:

Fundliste

Fund	Materiale	Genstand	Datering	Anlæg
Kampagne: 09-10-2009				
103	Jord	til flotering	Oldtid- Oldtid	

Tegningsliste

Tegning	Målestok	Type	Anlæg	Fund	Beskrivelse	Dato	Tegner
Kampagne: 09-10-2009							
103	1:20	Profiltegning	143,200,209, 211,254		A209,A254,A211,A14 3,A200	13-10- 2009	Janne Kosior
104	1:20	Profiltegning	237,241,243, 246,256		A237, A241, A243, A246, A256	13-10- 2009	Janne Kosior
105	1:20	Profiltegning	208,214,217, 218,251		A208, A217, A214, A251, A218	13-10- 2009	Janne Kosior

Fotoliste

Film	Billede	Motiv	Anlæg	Fund	Filmtype	Dato	Fotograf
Kampagne: 09-10-2009							
2308	F510	A241	241		digitalt foto	15-10- 2009	Janne Kosior
2308	F511	Holmen set fra V. Tidlig morgen.			digitalt foto	15-10- 2009	Janne Kosior
2308	F512	A237	237		digitalt foto	15-10- 2009	Janne Kosior
2308	F513	Udgravningsfelt set fra N			digitalt foto	15-10- 2009	Janne Kosior
2308	F514	Fra udgravningens V-kant ud over mosen og Dødeå mod V			digitalt foto	15-10- 2009	Janne Kosior